

Õiguskantsler

Urve Palo
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 09.10.2017 nr 2-2/17-0606/17-8322

Meie 07.11.2017 nr 18-2/171343/1704977

Avaliku teabe seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamine

Austatud Urve Palo

Täna võimaluse eest avaldada arvamust avaliku teabe seaduse (AvTS) muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse kohta.

Esimese veebisaitide reguleeriva korra koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) riigi infosüsteemide osakond juba 1998. aastal ning soovitusel, kuidas viia avaliku sektori koduleheküljed vastavusse rahvusvaheliste veebikäideldavuse (WAI – Web Accessibility Initiative) põhimõtetega, sisalduvad riigi IT arhitektuuri ja koosvõime raamistikus, täpsemalt [veebide koosvõime raamistikus](#). Raamistikku uuendati viimati 2012. aastal. Kuna EL direktiiviga nr 2016/2102 reguleeritakse valdkonda, mida on pikaajaliselt Eestis reguleeritud, teeme ettepaneku lisada väljatöötamiskavatsuse I osa 3. alapeatükis viide koosvõimeraamistikule.

Koosvõimeraamistik on avaliku sektori asutustele olnud soovituslik, samas on tehtud mitmeid uuringuid nii MKMi kui Riigikontrolli poolt, kuidas soovitude täitmine praktikas edeneb. Väljatöötamiskavatsuse III peatüki 6. alapeatükk võiks sisaldada analüüsi, millised kulud kaasnevad avaliku sektori asutustele Eestis uue kohustusliku ülesandega muuta oma veebilehed juurdepääsetavaks. Väljatöötamiskavatsuses nenditakse 2008. aastal koostatud välismaisele dokumendile viidates, et avaliku sektori asutuste arendustööde kulud võivad veebikäideldavusnõuete täitmisel tõusta kuni 30%, kuid Eesti kogemuse analüüs puudub. MKM viimase, 2015. a uuringu põhjal on 94% avaliku sektori veebilehtedest nõuetele mittevastavad (lk 4 2015. a [uuringu](#)), samas kui 2002. aastal läbi viidud uuringu kohaselt ei vastanud WAI kriteeriumide tasemele 90,7% avaliku sektori veebilehtedest (lk 12 [Eesti Infoühiskonna Arengukava 2013](#)). Seega on veebide käideldavus 2015. aastal halvenenud 2002. aastaga võrreldes.

AvTSi muutmisega üle võetava EL direktiivi eesmärk on tõsta veebide jt rakenduste juurdepääsetavust. Eesmärki on võimalik saavutada, kui on teada, miks senised pingutused ei ole olnud piisavad. Kuna põhjuste analüüs väljatöötamise kavatsuses puudub, on arusaamatu, millele põhinedes on jõutud väljatöötamiskavatsuse III peatüki 7. alapeatükis järelduseni, et eelnõuga ei kaasne ühelegi muudatusest puudutatud sihtrühmale olulist mõju. Avaliku sektori jaoks võib olla mõju oluline, sest 2015. aastal suutis vaid 6% sektori asutustest veebikäideldavuse nõudeid täita.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Väljatöötamiskavatsuse II peatüki 1. alapeatükist ei selgu, miks on Eestis direktiivi kohaldamisalast jäetud välja koolide, lasteaedade ja sõimede veebisaidid ja mobiilirakendused, välja arvatud esmatahtsate internetipõhiste haldusfunktsioonidega seotud sisu. Selgituses nenditakse, et eelnimetatud asutuste väljajätmine on ilmselt põhjendatud, kuna seotud halduskoormus kõigile eelnimetatud asutustele oleks ebaproportsionaalne. Teisalt varem viidatud III peatüki 7. alapeatükis on vastupidine väide, et eelnõuga ei kaasne avaliku sektori asutustele olulist mõju. Väljatöötamiskavatsus peaks selgitama, lähtudes direktiivi 5. artikli punktist 2, miks on antud erinevad mõjuhinnangud asutuste gruppide lõikes ja kohaldamisala kitsendatud.

Väljatöötamiskavatsuse II peatüki 2. alapeatükis nenditakse vajadust välistada Eesti Rahvusringhäälingu kohustus kinni pidada veebide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavuse nõuetest, ehkki ta on AvTSi tähenduses teabevaldaja. Juhime tähelepanu, et direktiivi ei kohaldata preambuli 23. punkti kohaselt ringhäälinguorganisatsioonidele seetõttu, et juurdepääsetavust sotsiaal- ja kultuurielule ja sellega lahutamatu seotud audiovisuaalmeedia teenuste osutamisele saab tõenäoliselt paremini edasi arendada valdkondlike õigusaktide või eraõiguslikele ringhäälinguorganisatsioonidele kohalduvate õigusaktide kontekstis. Kui aga Eestis rahvusringhäälingule juba on pandud kohustused käituda AvTS tähenduses avaliku teabe valdajana, siis ei ole tingimata vajadust vältida kohustust täita juurdepääsetavuse nõudeid.

Direktiivi preambuli punkti 47 soovib liikmesriikides võtta vajalikke meetmeid, et suurendada veebisaitide ja mobiilirakenduste juurdepääsetavusega seotud teadlikkust ja edendada selle valdkonna koolitusprogramme juurdepääsetavuse eest vastutavatele töötajatele. Juhul kui põhjalikum mõjuanalüüs näitab, et teadlikkuse puudumine on üks peamisi põhjuseid, mis on seni veebikäideldavuse nõuete täitmine väga madal, tuleks kaaluda, mil moel on võimalik avalikule sektorile pakkuda järjepidevalt koolitusprogramme.

Lisaks teeme ettepaneku loobuda direktiivis kasutatavast juurdepääsetavuse mõistest, kuna juurdepääsu termin on AvTSis juba kasutusel ning sellel terminil on direktiiviga võrreldes teine tähendus. Soovitame eelnõus kasutada näiteks senistes koosvõimeraamistikutes kasutatavat terminit „veebikäideldavus“.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise